

Jälle tuli teisipäev ja waata, Eua-Mats tuli laa. Waene Mats, pidi sel päawal küsijatele palju kostma! Jah, igauks küsis: „Eua-Mats, kus sa olid? miks sa ei tulnud?“ Aga Eua-Mats ei tahtnud palju rääkida, ei öölnud muud, kui: „olin kotu ära matussel! Ommeti pidi ta laupmehe proual weneulitsal laiemalt jutustama. See küsis: „keda matsid?“ — „Matsin öe, armas proua!“ — „Kus teda maeti ja kes sinu öde oli? kuulas teine. Mats wastas: öde oli enne rätsepa M. juures Haapsalus majapidajaks, siis oli tema emandaks, pärast sai leseks, aga suri pea mehe järel ära ja nüüd käisin teda matmas.“ „Kallitene! hüüdis nüüd proua, see oli sinu öde, sina ta wend, juba sest olen kuulnud: siis sina wist oled pärinud 3000 rubla, mis rätsep M. järeljätnud!“ „Jah, anns proua, nõnda mulle räägiti!“ kostis Mats. „Aga heidekene! imeteles proua: Kadrina, An, Anu — tüdrukud! kas seda sugust asja olete ilmas kuulnud? 3000 rubla pärinud ja müüb weel luude! Mats tule tupa, herra peab ullu tempu laa kuulma!“ „Ei, pai proua, aeg lasin! aga kas nädala pärast jälle luude tarwis? küsis Mats ja pidi minema. Proua ei wastanud, hüüdis aga ita oma „heldekesed ja kallitused“ ja saatis Matsi pool wägise tupa minema. Herra tuli sel ajal ja Mats pidi oma õune-lugu rääkima. Ta tegi seda lühidalt nõnda: „Minu öde teenis meie mõisas, aga kui mõija-wanemad saksa-maale läksid, andsid öele teenistuse-passi.

Sellega teenis ta mitmes lohas, pärast läinud laa Peterburgi linna ja senna jäänud laua aega. Siis tema saknad läinud Haapsalusse ujuma ja wõtnud öe oma laasa, aga sügise öde enam läinud tagasi waid leidnud koha Haapsalus. Nüüd kolm kuud teed kuulsin, et rätsep M. wõtnud teda emandaks ja üleminewal pühapäewal tulid äkitselt sõnumed, et rätsep surnud ja öde suremas; kui tahaksin weel näha, peaksin kiireste senna tulema. Wiibimata läksin, öde elas, aga saime rääkinud sõna kaks, siis heitis hinge. Matsin teda ilufaste maha ja tulin siis aga ära, oli muudugi palju aega wiidetud!“ — „Kallitene! hüüdis jälle proua, — on see aja-wiitmine, kui inimene saab 3000 rubla? Ja kas sa siis ita weel jääd Eua-meistriks?“ „Ega raha ole weel käes, kes teab, kas saangi! on minu sugusele wääga palju! kostis mees; aga ööldi küll Haapsalus, et mina olen pärija. Olgu mis on, nüüd weel müün luude ja kui ma raha ei saa, jään ilma häbita Eua-Matsiks, ei ma ole lura-tegemisest tüdinud. Kui raha saan, noh siis selle ammeti annan teise waesema läte, ja Jumal andku teisele sedafama õnne, mis mul olnud! Mina siis jään talupojaks, sest ma olen ita arwanud: kui ma ei oleks Eua-Mats, siis tahaksin olla peremees Mats. Tuleb aeg ja raha, siis tuleb laa nõu!“ „Oh Mats, ütles proua nüüd, seda ma ei mõista, raha on peaaegu sinu käes ja läid ommeti jääme rie seljas wangre ees. Nüüd sul peaks enam rõõmu olema ja teine lusti pidu teise